

om hvilken i alt Fald jeg maa være uenig med den høitærede Minister, men det er rigtignok den Sætning, som den høitærede Minister selv betegne som Grundlaget for hele Loven. Den høitærede Minister udtalte den Sætning omtrent saaledes: Regjeringen er berettiget til at udøve en Kontrol med Sparekasserne, efterom Regjeringen giver Sparekasserne Privilegier. Denne Sætning, udtalt i sin Almindelighed, er naturligvis ogsaa af den Bestaffenhed, at Ingen kan modsig den, og derfor er der vel heller Ingen, som vil modsætte sig, at visse Indskrænkninger enten de her i Lovforslaget optagne eller andre knyttes til de Sparekasser, som for Fremtiden maatte blive oprettede og forsynede med Privilegier. Underledes forholder det sig derimod med de Sparekasser, som i en Aarække have virket til Gavn for deres Egn, virket under gunstige Forhold og virket saaledes, at der ikke er Noget at sige paa dem. Der bliver det virkelig et Spørgsmaal, om man saaledes er berettiget til uden videre at sige til dem: Fra nu af skulle I miste Ederes Privilegier, medmindre I ville underkaste Eder de Vilkaar, som vi foreskrive. I formel Henseende er der vistnok Intet til Ginder for, at den høie Regjering kan gjøre det med Rigsdagens Samtykke, men det er dog et Spørgsmaal, om det ikke strider mod de Principer, der i Almindelighed gjøres gjældende med Hensyn til Loves tilbagevirkende Kraft eller i alt Fald mod Analogien af disse Principer. Det forekommer mig, at der er noget Stødende i saaledes gennem Lovgivningen at udøve en moralsk Evang, gennem Lovgivningen at fremsætte en Trusel mod Instituter, som have Krav paa Alles Agtelse. Jeg idetmindste føler det saaledes, at skal man tage Sparekasserne ind under Lovgivningsmagten, hvad der mulig kan være al Anledning til, maa man gjøre det frit og aabent og sige: Det er et Samfundsanliggende, der trænger til, at Statsmagten regulerer det. Det var ogsaa det, Sparekassekommissionen havde gjort, men i Ministeriet fandt man, at Sparekassekommissionen ikke gik vidt nok. Den foreskrev nemlig kun, at Sparekasserne skulde ind under Loven, men i Ministeriet vilde man tillige have dem ind under Overvørgigheden, ind under Ministeriet. For at kunne gjøre dette, fandt man i Ministeriet, hvilket man ser af Motiverne, paa det Middel, der, som man udtrykker sig, „turde ligge nær“, at stille Sparekasserne dette Alternativ: Enten miste I Privilegierne, eller ogsaa finde I Eder i denne Lov, vi give. Det er, som sagt, dette Princip, om hvis moralske Berettigelse, om jeg saa maa sige, jeg nærer stor Tvivl; men dertil kommer, at det efter min Mening er tvivlsomt, om Loven vil kunne opnaa sit Diemed. Jeg hørte rigtignok med Forundring før, den høitærede Minister sige, at der var vistnok mange Sparekasser, der gjerne vilde trække sig ud af Forholdet til denne Lov, hvis de kunde, men det kunde de ikke. Jeg er af en noget mod-

sat Mening. For at kunne begrunde dette, er det nødvendigt, at vi undersøge, hvilke Privilegier det er, at Sparekasserne saaledes have i Denhold til Lovgivningen, og der er da navnlig tre Privilegier. Det ene er, at man kan undgaa Mortifikationsdoms Erhvervelse, naar Sparekassébøger ere bleve borte og istedet derfor indkalde dem, der maatte have den i Hænde, med 3 Maaneders Bærfel. Dette Privilegium er virkelig ikke af nogen stor reel Betydning. Det kan have sin Interesse for Sparekasserne at have det, navnlig i tidligere Tid, hvor man maatte var mindre nøgagtig med slike Værdidokumenter som Sparekassébøger, og hvor de lettere kunde blive borte; men nu for Tiden spiller det ikke nogen saa væsentlig Rolle, at man af den Grund skulde ville give sig ind under Vaand, man ellers ønsker at være udenfor. Det andet er af endnu mindre Betydning. Det er Bestemmelsen om, at Sparekassébøger maa være fritagne for Arrest og Beslag. Det har i Virkeligheden meget lidt at betyde. Tilbage bliver kun en eneste Begunstigelse af virkelig reel Betydning, og det er Stempelpapirsbegunstigelsen. Denne Begunstigelse er det meget heldigt for en Sparekasse at have, men efter min Mening er det ingen absolut nødvendig Betingelse for den. Stempelpapiret andrager, saavidt jeg veed — det er jo af anden Klasse — $\frac{1}{6}$ pCt. af Indskudet. Lad os tænke os en Sparekasse, som har et aarligt Indskud af 120,000 Kr. — det er allerede ingen ringe Sparekasse — saa vilde den have at erlægge en Stempelasgift af 200 Kr. Dette er altsaa virkelig en Begunstigelse, et Privilegium, som Staten yder Sparekasserne. Det vil, naar vi sige, at der er 220 Millioner Kroner i samtlige Landets Sparekasser, blive en samlet Sum af noget over 300,000 Kr., som Statskassen paa denne Maade stænkter Sparekasserne, om man saa maa udtrykke sig. Det er i Virkeligheden ikke nogen saa overordentlig stor Begunstigelse, at en Sparekasse, som ellers er nogenlunde vel situeret, behøver af den Grund at give sig ind under disse temmelig snærende Vaand, hvis den ellers ikke ønsker at komme ind under dem. Jeg vil alene sige, at en saadan Sparekasse kan snart indvinde den $\frac{1}{6}$ pCt., hvis den af flere af de Beløb, som den udlaaner paa sekundære Prioriteter, tager 6 pCt.; istedetfor at Loven kun tillader den at tage 5 pCt., saa vil den ikke behøve ret mange Udlaan af den Slags, som for Resten kunne være meget sikre, før den har indvundet denne Stempelpapirsbegunstigelse. Dertil kommer endnu, at det er et stort Spørgsmaal, hvorlænge vi beholde Stempelstatten. Der er over hele Landet et meget almindeligt Ønske om at slippe fri for denne Stat, om ikke i sin Helhed saa dog for en stor Del, idet den virker meget generende og hæmmende paa al Omsetning, og hvad der er endnu værre, ofte rammer de Fattige, dem, der ville laane Penge. Der-